

Christian Harlang
Advokat (H)
Taarbæk Strandvej 18,1. sal
2930 Klampenborg
Tlf. 3312 20 62
Mail: cha@harlanglaw.dk

Christian F. Jensen
Advokat (L)
Øverødvej 5,2. sal
2840 Holte
Tlf. 45 87 17 17
Mail: cfj@bonnoradvokater.dk

Østre Landsret, 24. afdeling
Bredgade 59
1260 København

J.nr. 600096
CFJ/CHA

PROCESSKRIFT 21

(25. august 2017)

i sagen B-3448-14

(1) Antitortur Støttefonden som
mandatar for

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

(7)

(8)

(9)

(10)

(11)

(12)

(13)

(14)
(15)
(16) Støtteforeningen for Irakiske
Torturofre som mandatar for

(17)
(18)
(19)
(20)
(21)
(22)
(23)
*(v/ advokat Christian Harlang for
samtlige, og advokat Christian F.
Jensen for sagsøgerne 2 - 4, 6 - 15 og
17 - 23)*

mod

Forsvarsministeriet,
Holmens Kanal 42,
1060 København K
*(Kammeradvokaten
v/ advokat Peter Biering)*

Sagsøgtes processkrifter P og Q af 4. august 2017 giver sagsøgerne anledning til at anføre følgende, idet det hidtidige processtof fastholdes i dets helhed:

1. Ad sagsøgtes processkrift Q, om Østre Landsrets editionsafgørelse af 25. januar 2017.

Østre Landsret traf d. 25. januar 2017 afgørelse om at pålægge Forsvarsministeriet at fremlægge bl.a. følgende materiale, jf. retsbog for s.d., s. 6:

"Ad 3, 4 og 13. Anmodningerne vedrører kendskab til det irakiske politis behandling af tilbageholdte, forholdene i irakiske fængsler og politistationer samt indrapporteringer fra dansk militærpersonel i perioden november 2004 til og med 2005. Landsretten pålægger sagsøgte at eftersøge og fremlægge de eventuelle yderligere dokumenter i sagsøgtes besiddelse med oplysninger af det af sagsøgerne efterspurgte indhold. Det bemærkes herved, at det ikke er hensigtsmæssigt, at dette først afklares ved vidneafhøringer under hovedforhandlingen." (understreget her)

Dette er endnu ikke sket, selvom der er forløbet knap 7 måneder siden landsrettens afgørelse blev meddelt den ansvarlige myndighed, det sagsøgte Forsvarsministeriet.

Sagsøgte vægrer sig således fortsat fra at efterkomme landsrettens pålæg, selvom fristen for at fremlægge yderligere processtof i sagen udløber d. 10. oktober 2017.

Det er senest anført i Forsvarsministeriets processkrift Q, s. 3, 4. afsnit, at *"...sagsøgte ikke vil foretage sig yderligere, førend landsrettens stillingtagen til..."* den ansvarlige, udøvende myndigheds omgørelsesbegæring af 5. juli 2017 i processkrift O. Som senest konstateret i sagsøgernes processkrift 19, s. 5, 5. afsnit, har Forsvarsministeriet ført en langvarig og bevidst forhalingsstrategi ved sin procesførelse i nærværende sager om den danske stats ansvar for tortur.

Sagsøgtes strategi er udtryk for en retsstridig adfærd. Den udøvende myndighed er rettelig forpligtet til at fremlægge de dokumenter, som kan have betydning for sagens udfald, herunder i henhold til landsrettens konkrete editionspålæg af 25. januar 2017.

Sker dette ikke, må det som processuel skadevirkning for sagsøgte, jf. retsplejelovens § 344, stk. 2, jf. retsplejelovens § 298, stk. 2, lægges til grund under nærværende tortursagers behandling, at Forsvarsministeriet var positivt vidende om, at de sunni-muslimske sagsøgere med en til vished grænsende sandsynlighed ville blive udsat for tortur samt anden umenneskelig og nedværdigende behandling og straf, når de blev overdraget til irakiske, shia-

muslimske politistyrker som led i den dansk ledede operation Green Desert d. 25. november 2004.

Forsvarsministeriet er også tidligere i denne sag blevet pålagt processuel skadevirkning p.g.a. sin procesførelse, jf. Østre Landsrets kendelse af 22. august 2016 (U 2016.3929 Ø), hvori det i flertallets votum om ministeriets krav om forældelse af ansvar for tortur bl.a. hedder:

"Vi finder i relation til sagens oplysning på ny anledning til at bemærke, at afskæringen af yderligere bevisførelse under delforhandlingen, der er en konsekvens af landsrettens beslutning af 9. november 2015, skete efter Forsvarsministeriets tilkendegivelse under sagens forberedelse. En genoptagelse af sagens forberedelse vedrørende disse spørgsmål vil i lyset af den bevismæssige vurdering af de oplysninger, som landsretten er blevet forelagt under delforhandlingen, ikke tjene noget andet formål, end at give Forsvarsministeriet mulighed for at føre bevis om forhold, som meget vel kunne have haft betydning for spørgsmålet om forældelse, men som ministeriet ikke selv har ønsket skulle indgå i landsrettens vurdering heraf."
(understreget her)

Sagsøgte har i processkrift Q gentaget sin henvisning til, "...hvor omfattende og ressourcekrævende det vil være..." at fremfinde og fremlægge de dokumenter, der er omfattet af editionspålægget.

For det første skal det gentages, at denne henvisning afsløres som et yderligere forsøg på procesforhaling, når de påberåbte "ressourcemæssige hensyn" i denne sag om Danmarks ansvar for tortur sammenholdes med de beløb, den af staten antagne privat praktiserende advokat, Kammeradvokaten, indtil videre har oppebåret i salær. Det fremgår af vedlagte **bilag 112**, at denne private advokat er blevet betalt ca. 8,2 mio. kr. ekskl. moms (ca. 10,2 mio. kr. inkl. moms) for sit hidtidige arbejde med nærværende sager.

For det andet kan yderligere henvises til Højesterets kendelse af 3. november 1997 (U 1998.16 H), i sagen om grundlovsmæssigheden af Danmarks tiltrædelse til Maastricht-traktaten, hvori det bl.a. blev fundet:

"Det forhold, at en imødekommelse af begæringen vil nødvendiggøre gennemgang af et større antal sager vedrørende behandlingen i Danmark af forslag til EF-retsakter, kan ikke tillægges afgørende betydning i en sag af den foreliggende karakter. Der må herved også lægges vægt på, at indstævnte som offentlig myndighed har en naturlig forpligtelse til at medvirke til sagens oplysning."

Statens indsigelse om, at "... det ville være uforholdsmæssigt ressourcekrævende at fremskaffe dokumenterne..." blev således heller ikke taget til følge af Højesteret i den pågældende sag.

Som sagens **bilag 113 og 114** fremlægges af sagsøgerne redigerede udgaver af de af sagsøgte meget sent fremlagte lister (sagens bilag DØ og DÅ) med akter, som sagsøgte har fremsøgt. Det er i de hermed redigerede udgaver markeret med streger i marginerne, hvilke dokumenter angivet med gråt, som ud fra dokumenternes titler må antages at kunne have betydning for nærværende sags udfald, og som derfor skal fremlægges i henhold til landsrettens editionspålæg af 25. januar 2017.

Dokumenter ikke angivet med gråt skal fortsat fremlægges i det hele.

Sagsøgte har endvidere nu anført, at det for hvert dokument vil skulle vurderes, om og i givet fald i hvilket omfang det skal fremlægges. Sagsøgte har – igen – henvist til retsplejelovens § 169, stk. 2, 3. pkt.

Det bemærkes hertil, at også denne indvending fra Forsvarsministeriets side er irrelevant, al den stund der allerede ved landsrettens editionspålæg af 25. januar 2017 er taget stilling hertil.

Retsplejelovens § 298, stk. 1, lyder således:

"Retten kan efter begæring af en part pålægge modparten at fremlægge dokumenter, der er undergivet hans rådighed, og som parten vil påberåbe sig under sagen, medmindre der derved vil fremkomme oplysning om forhold, som han ville være udelukket fra eller fritaget for at afgive forklaring om som vidne, jf. §§ 169-172."

Der henvises i øvrigt til sagsøgernes processkrift 19 af 7. juli 2017, pkt. 3, som fastholdes.

I processkrift 0 af 5. juli 2017, s. 5, 5. afsnit, har sagsøgtes advokat foreslået landsretten, at der afholdes endnu et forberedende retsmøde, forinden der tages stilling til Forsvarsministeriets meget sent fremsatte og forsøgsvis forsinkende omgørelsesbegæring.

Sagsøgte har nu endvidere, jf. mailskrivelse af 23. august 2017 kl. 15:04 fra Østre Landsret, meddelt, at ministeriets advokat er på ferie i uge 35 og 36 (28. august - 10. september 2017).

Et forberedende retsmøde vil således tidligst kunne afholdes mandag d. 11. september 2017, blot 4 uger inden sagens forberedelse afsluttes tirsdag d. 10. oktober 2017.

Retsmødet vil åbenlyst forsinke landsrettens stillingtagen til sagsøgtes meget sent fremsatte omgørelsesbegæring af 5. juli 2017 og dermed også den faktiske fremlæggelse af de dokumenter, som ministeriet blev pålagt at fremlægge for 7 måneder siden.

Under skyldig hensyntagen til den danske stats forpligtelse til at sørge for, at sager om ansvar for tortur oplyses og i øvrigt behandles forsvarligt, herunder

således at sagsøgerne får behørig mulighed for at føre bevis, skal sagsøgerne anmode om, at landsrettens stillingtagen til sagsøgte omgørelsesbegæring ikke udsættes på afholdelsen af et evt. retsmøde.

2. Ad sagsøgtes bemærkninger i Processkrift P om mandatarforholdene.

Advokat Christian Harlang bemærker om mandatarforholdene:

For så vidt angår mandatarernes interesse skal jeg henvise til, at Antitorturstøttefondens formål er at arbejde mod tortur og at STFIT har til formål at støtte den nuværende sag.

I den danske retsstat er det anerkendt, at sådanne juridiske personer kan indtræde i forbindelse med retssagsførelse, selvom staten - som det er tilfældet her - med næb og klør modarbejder sagens indhold og fremme.

Kammeradvokatens fremfærd ved processkrift P og i det hele taget tilsigter åbenlyst at kaste grus i maskineriet for at undgå, at sagsøgerne overhovedet får deres sag domstolsprøvet og at en korrekt domstolsbehandling vil kunne resultere i, at der vedrørende den foretagne militære operation sker blotlæggelser af faktum, således, at der kan tages stilling på et fuldstændigt grundlag. Med dette voldsomme sagsfjendtlige modangreb overfor at domstolene kan udfylde deres rolle i en sådan sag, begår staten brud på dens forpligtelser i medfør af retsplejeloven, FNs Antitorturkonvention og på EMRK.

I stedet for at modvirke sagen, er det omvendt statens forpligtelse at bidrage og støtte at den retfærdige rettergang kan finde sted i overensstemmelse med de regler, som staten er underkastet.

Gældende regler om mandatarforhold skal forstås i overensstemmelse med disse principper og hensyn. Kernen er ifølge teori og praksis, at der består en reel interesse hos mandataren og muligt behov for støtte af en eller flere af sagens parter. Således er mandatarforholdet anvendeligt i de foreliggende sager ud fra samtlige betingelser. Til den af sagsøgte påberåbte sag UfR2014.100V skal det blot bemærkes, at der som grundlag for Vestre Landsrets afgørelse konstateredes

et sammenfald mellem de reelt sagsøgende parter og medlemskredsen af den forening, der ønskede at virke som mandatar, hvilket ikke er tilfældet i nærværende sager.

Det tilkommer selvsagt selv en part at afgøre, om man ønsker at give afkald på fri proces, og jeg kan om dette gengive følgende fra meddelelsen fra sagsøger 1) og sagsøger 16) af 19. juni 2017, der er oversat af statsaut. translatør og tolk, Allan El-Zayat har følgende indhold:

"Vi har fået at vide, at det er vor pligt at fremlægge beviser og arbejde på forskellige måder for at fremme vor sag, som har stået på i flere år.

Som talsmand for vor gruppe, har vi brugt meget tid og mange ressourcer på at opfylde rollen som talsmænd her i Mellemøsten i overensstemmelse med de gældende domstolsregler i Danmark.

Vi er bekendte med, at myndigheden for bevilling af fri proces i Danmark opfatter at betaling af godtgørelser for diæter, tabt arbejdsfortjeneste, diverse udgifter til bl.a. dækning af kopiering af dokumenter for vor retssag og andre små udlæg, som vi anmodede om, ikke kan dækkes af den fri proces.

Den største del af udgifterne i de sidste år blev godkendte af den kompetente myndighed for bevilling af fri proces - Østre Landsret i Danmark. Dette er sket efter fremlæggelse af de nødvendige dokumenter, hvor de blev godkendt i november 2015, men ca. et år senere, ændrede myndigheden sin holdning til dækning af udgifterne.

Dette betyder også, at vi kan forvente vanskeligheder med at få dækket tilsvarende udgifter i den vigtigste fase under vor retssag, fordi vi skal rejse til Danmark og være der i en længere tid væk fra vore familier i Mellemøsten. Vore familier skal kunne forsøge sig selv, mens vi er på rejsen i Danmark. Som talsmænd for gruppen af sagsøgere og på grundlag af den negative holdning fra den kompetente myndighed for bevilling af den fri proces i Danmark i forbindelse med dækning af vore nødvendige udgifter, kan vi ikke gøre os til rådighed for den danske stat i det omhandlede tidsrum.

Der er to organisationer tilhørende det danske civile samfund, "Fondet til støtte for torturofrene" under ledelse af prof. Bent Sørensen og "Foreningen til støtte for de irakiske torturofre" under ledelsen af dr. Kirsten Sørensen. Begge har accepteret at repræsentere os - de to talsmænd for de to grupper de har forsikret os, at de vil dække de rimelige udgifter.

Derfor har vi accepteret hjælpen fra de to førnævnte organisationer og beder os, som vor advokat om at meddele vedkommende myndighed, at vi herved giver afkald på retten til fri proces, som vi blev meddelt i september 2015 til dækning af udgifter i forbindelse med vor retssag. "

Kammeradvokatens spekulationer (s. 3, 2. afsnit) om interne forhold hos den private institution ATSF er den sagsøgte statsmagt uvedkommende, bortset fra at det kan oplyses, at mandatforholdet er bekræftet på et bestyrelsesmøde afholdt d. 16. august 2017.

Advokat Christian F. Jensen henviser til advokat Christian Harlangs bemærkninger om mandatarforholdene ovenfor.

3. Afsluttende bemærkninger for nærværende processkrift.

Den vildskab, hvormed den sagsøgte statsmagt forsøger at sabotere domstolsbehandlingen er uden sidestykke. Udover at den afspejler et spild af skatteyderbetalte store ressourcer, fremviser vildskaben et i sagen trængt ministerium, der siden procesbedrageriet i 2012 vedrørende de såkaldte Combat Cameras, tillige har begået en serie af retskrænkelser af gældende regler om det offentlige som procespart og anvendt metoder, der ikke hører hjemme i en retsstat.

København, d. 25. august 2017

Christian Harlang
Advokat (H)

Christian F. Jensen, e.o.
Advokat (L)